

Eximus CD10 24/192-spiller med oppsamling USB inngang:

The missing Linnk?

Denne koreanske tungvekteren med toppmatning spiller ikke SACD, men er veldig tett på det ypperste med vanlige 16 bits CD oppsamlet til 192 Khz. Datainngang til den meget gode stereodekoderen gir deg enda bedre lyd fra nett og rippede sølvplater.

TEKST OG FOTO: KNUT VADSETH

Denne usedvanlige solide og blytunge (17 kg) mastodonten med toppmatning er konstruert av det samme elektronikkfirmaet i Korea som også produserer den glimrende Stello-komboen som vi testet i Fidelity nr. 25. Og selv om vi denne gangen snakker om en integrert løsning, koster denne mer enn de to boksene til Stello-origgen. Så er den da heldigvis også lett hørbart bedre. Dette selv om det ikke er vanskelig å oppfatte at den store og fyldige klangbalansen, de krispe transientene og den rene og veldefinerte lyden kommer fra de samme entusiastene i laboratoriet på Aprilfabrikken. Og som har gitt den USB datainngang...

INTERNASJONALE PRODUKTER

Man kan knapt lenger snakke om "kinesiske", "japanske" eller "amerikanske" CD-spillere, da nesten alle high-end spillere som dette baserer seg på deler fra et par internasjonale aktører når det gjelder selve drivverket mens alt det andre som regel kommer fra alle himmelstrøk. Og de fleste er etter hvert skrudd sammen i Østen okke som, selv om produktet flagges under andre faner. De fleste sentrale komponenter som utgjør innmaten på denne spilleren (som Philips CD-PRO 2M mekanikk og 24/192 Delta-Sigma DAC) er konstruert og produsert av aktører som i betydelig utstrekning er fra Europa, Japan og USA.

Derfor kan man heller ikke regne med at prisforskjellene blir dramatiske, selv om den norske prisen for en såpass tung og skikkelig bygd topplader som Eximus virker ganske moderat. Men bare om koreanerne er like gode lyttere og produktutviklere som de mest drevne fra mer kjente internasjonale merkevarer som Krell, Esoteric, Marantz og liknende! Heldigvis er det lett hørbart at her ligger en bevisst lydstrategi bak alle produktene fra denne koreanske fabrikken og med en mye fyldigere lyd enn hva som er vanlig fra de kanter.

Selv hadde vi anledning til å lytte til spilleren via den fabelaktige forforsterkeren Ref 3 fra ARC i direkte sammen-

likninger med Marantz Sa 7, Esoteric 01 og våre egne referanser fra EMM labs, Linn Unidisc 1.1 og Electrocompaniet EMP-1. Disse er alle til dels betydelig dyrere enn Eximus, men med EC som mest jevnbyrdig prismessig samtidig som denne også takler balansert multikanal og video. Men USB-inngangen mangler også på EC...

SMÅ LYDFORSKJELLER GIR STORE UTSLAG

Grunnen til denne omfattende sammenlikningen med noen av markedets beste spillere, skyldes at førsteinntrykket av Eximus i alle sin gloriøse storhet og tyngde var så overbevisende at vi simpelthen måtte ha litt hjelp for

eventuelt å kunne "avsløre" antatte begrensninger. Eximus er tross alt moderat priset i forhold til de prismessig verstingene. Og det må innrømmes at forskjellene mellom en typisk 30 tusen kroners spiller og en hundre tusen kroners dyrere variant, i første omgang ikke er dramatisk ved A/B testing. Ofte kan det nesten virke nærmest som et spørsmål om smak og behag.

Men etter hvert kan man oppleve at den imponerende "fyldige" klangbalansen uten tilstrekkelig detaljering og tilstrekkelig kjappe og bratte transient-skuldre, kan låte litt "pudding" uten tilstrekkelig gnist av levd liv. Men man må uansett spille mange ulike plater før man får skikkelig tak i særgeneneheter ved dyre CD-spillere da "feil" i opptakene kamouflerer ulike sider av det lille "ekstra" med de beste spillerne. De minst parfymerte opptakene er selvfølgelig også de som får den største oppturen med en bedre CD-spiller. Plutselig er de såkalte "audiofile" platene mindre interessante enn de du trodde var heller kjedelige opptak uten særlig sminking ved opptak og overspilling. Plutselig gjengis disse antatt "grå" innspillinger med gnistrende farver, naturlig dynamikk og forbløffende tredimensjonalitet man ikke ante var tryllet inn i de mikroskopiske fordypningene på CD-plata.

Og etter hvert – og ikke minst etter at spilleren er skikkelig innkjørt – opplever man på de aller fleste platene at de "små" forskjellene særlig i dynamikk og detaljering, slett ikke oppleves som ubetydelige, men derimot som helt avgjørende viktig for en generell økt glede over musikken. Og dette gjelder selv om resten av anlegget ikke er av like høy klasse som spilleren, noe Rolf Inge Danielsen forbløffet kunne konstatere i forrige Fidelity...

HVOR BRA?

Selv om det ofte er ekstremt vanskelig å karakterisere dyre- og gode CD-spillere generelt, så er det likevel enkelt å konstatere at Eximus langt fra har den type "imponator" lyd som rimeligere spillere kan ha for å lure mindre erfarne ører med maragarinversjonene av high-end med feit bass og litt for frisk diskant; en såkalt hengekøyelyd med salrygget mellomtone.

Riktig nok er klangbalansen på Eximus relativt mørk med en frodig øvre bass/nedre mellomtone som gir en nærmest fysisk tilstedeværelse av sangere og musikere. Men i dette viktige området er det hørbart også både fart og presisjon over transientene sammen med glimrende dynamisk ekspansjon. Den typiske A-lyden oppleves dermed frisk og viril uten antydning av seige karameller som en klangelig varm, men mer uryddig spillestil kan forårsake. For ikke bare er Eximus krisp og dyna-

misk også nedover i frekvensområdet her svikter det hos mange – men den er også ryddig og grumsfri med svart stillhet mellom de dynamiske utbruddene.

Dette gjelder selvfølgelig også i øvre mellomtone og diskant som låter usedvanlig rent. Men det er altså ryddigheten og den dynamiske kontrasten nedover som gjør at denne spilleren låter stort og fett, men likevel ikke har feit lyd.

Den innebygde DAC'en tar ikke SACD-plater, men oppsamler til 96 og 192 KHz ved et tastetrykk, om du vil. Selv anbefaler konstruktøren høyeste oppsamling, og jeg må innrømme at mine 16 bits plater da låter veldig nær typiske SACD-plater i 2 kanal. Rommet blir større og mer presist, og det forsvinner også litt "klirr" både i øvre mellomtone og diskant. Men samtidig synes jeg det legger seg en ørliten antydning av glasur over lydbildet, også dette noe man kjenner igjen fra "ekte" SACD.

Selv om jeg innrømmer at man kanskje blir psykoakustisk "lurt" av redusert forvrengning ved at man fjerner opplagt "klirr", går altså dette litt på bekostning av opplevd mikrodynamikk. På enkelte bluesopptak hvor råheten, rusten og piggråden er en del av den opplevde "virkelighet", syntes jeg ofte at innstillingen uten oppsamling låt "best". Men forskjellene er selvfølgelig ganske beskjedne og innstillingen forble på 192 KHz på det aller meste. Og jeg savnet aldri mulighet for SACD, selv der jeg hadde slike innspillinger og nå måtte avspille laget med lavoppløselig 16 bits 44 KHz.

MUSIKALSK

Som nevnt låt Eximus så bra i referanseanlegget at jeg i et svakt øyeblikk undret meg på om det var noe særlig vits i å betale mer. Klangbalansen opplevde jeg som nær perfekt med god kropp og livsbejænde a-klang (syng bokstaven og du skjønner hva jeg mener). Her er utmerket dynamisk kontrast, fast og stram dybbass, krystallklar og perlende ren diskant, generelt stort rom med god fokus på artister i forhold til opptaksrommet. Og en organisk stemmekvalitet som låter forbløffende naturlig uten elektronisk grums, spesielt i høyoppløselig modus.

Her var det også fritt for hardhet og elektronisk kant i det vanskelige øvre mellomtoneområde rundt 3 KHz. Men over litt tid syntes jeg det akkurat her muligens kunne bli litt for snilt, litt for mye hjerte og litt for lite smerte. Dette selv om vi snakker om små marginer

og at de fleste høyttalere ofte er litt tøfere i dette området enn vår referanse-høyttaler Respons Grand Dimension. (Som forøvrig også importøren forhandler og benytter i sitt demoanlegg.)

Også oppløsningen var knapt på nivå med vår mye dyrere EMM Labs referansespiller. Men med den uventet stramme, ryddige og presise transientgjengivelsen i det litt mørke lydbildet, var Eximus uansett en særdeles naturtro muskkgjengiver som demonstrerer hvor mye CD-spilleren har utviklet seg i løpet av de siste par årene.

SAMMENLIGNINGER

Selv om vår referanse fra EMM Labs oppleves en smule på den lyse siden og dermed har et lite handicap når det gjelder naturlig klangbalanse, var det likevel litt uventet at her var enda mer å hente på området dynamisk kontrast, oppløsning og ikke minst fokus. At vi i første omgang ble litt "lurt" til å tro at Eximus var minst like god, er uansett et kompliment til konstruktørene. Og i forhold til f.eks den meget kritikerroste Marantz SA 7 S1 som har en liknende

«Det er ryddigheten og den dynamiske kontrasten nedover som gjør at denne spilleren låter stort og fett, men likevel ikke har feit lyd.»

mørk klangbalanse, oppleves lyden både strammere og krispere og minst like ryddig på den rimeligere Eximus. Dette gjelder i det minste på vanlig 16 bits opptak. Marantz må faktisk ty til de beste SACD – platene for å være minst på høyde eller til dels "bedre" lydmessig, slik jeg opplever det.

Den mest uventede konkurrenten til Eximus kommer faktisk fra norske Electrocompanionet som med sin DVD-multispiller i det minste kommer tett på lydmessig, men litt atypisk for EC, med en anelse mindre fyldig klangbalanse enn Eximus (!). Likevel har EC god kropp og tyngde. Eximus med toppladning er nok håret bedre på 16 bits plater, men Electrocompanionet er et funn om du også vil ha bilde og multikanal. Om du derimot tror du vil ha mer fremtidig glede av USB-inngangen (Og det mener Petter Dale at du vil, les påfølgende artikkel), så er Eximus ditt opplagte valg!

KONKLUSJON

Denne high-end CD-pilleren fra Korea, er et nytt eksempel på hvilken veldig lydmessig fremgang det har vært de siste par årene når det gjelder det nå truede CD-formatet. At prisen er svært konkurransedyktig, finner vi lett ut ved en direkte lydmessig sammenlikning med en rekke av markedets beste spillere, de fleste til dels betydelig dyrere. Om dette ikke er et nytt østenprodukt som er "dobbel" så bra til halve prisen" som mange forventer fra den kanten, så er til gjengjeld de lydmessige avveieringer fra konstruktøren uangripelige.

Her er en flott A-lyd med tilstrekkelig dynamisk kontrast og krispe detaljer til å låte ekstremt naturlig og musikalsk tilfredsstillende for et betydelig publikum. Dette uansett til en meget konkurransedyktig pris. Og

med ekstra USB PC inngang som bygger bro til det digitale etermediet som allerede er her og gjør CD'en fremtid en smule usikker. Men som ifølge second opinion til Petter Dale gjør det mulig å få enda bedre lyd ut av de eksisterende platene.

Så om du ikke spiller særlig mye CD-plater om 30 år, så vil digitalkonverteren i denne din kanskje siste CD-spiller fremdeles kunne være i bruk sammen med PC'en. Om noen da vet hva en PC er i 2038? ▶

Pris: kr 45.000
Importør/forhandler:
Andervik Audio

En perle av en høyttaler...

SA Ranger er en høyttaler som er skapt for å smelte inn i et hjem, ikke et laboratorium. Det er sansene som må tilfredsstilles for at uforglemmelige opplevelser skal oppstå, og da kan man ikke bare la seg styre av riktige verdier og perfekte frekvenskurver. På bakgrunn av dette har danske SA nok en gang klart å skape en unik høyttaler for et kresent, designbevisst publikum.

XL-teknologi betyr at basshøyttaleren har ekstra lang slaglengde. Støpt i et solid chassis av aluminium sitter det kraftige motorsystemet med to svingspoler. Denne teknologien finnes kun i SA-høyttalere og sørger for en unik effektivitetsgrad.

XS-teknologien sørger for at diskantelementet sprer lyden på en korrekt og nyansert måte uansett hvor man skulle finne seg i stuen. Dette er mulig takket være den nøye kalkulerte "wave-guiden" i aluminium og det utrolig lette membranet som sitter i sitt eget kammer.

SA Ranger pris pr. par: 21 995,-

Hi-Fi Center kjeden
www.hificenter.no

Eximus CD 10 Second opinion:

Toppgear!

En fremragende CD-spiller får et ytterligere løft benyttet som USB-DAC.

AV PETTER DALE

Brukt som vanlig integrert CD-spiller, så gir Eximus et solid inntrykk i form av høy oppløsning og en nøytral tonal klang. Langt på vei er lyttebeskrivelsen en blåkopi av testartikkelen for lillebror Stello DA220MK2/CDT200 i FIDELITY 25. Her er altså intet publikumsfrieri i form av bombastisk bass eller betoning i diskanten. Er man vant til "fargerike" CD-spillere, så kan man umiddelbart forledes til å tro at Eximus er litt reservert. Men så oppdager man som lytter at Eximus graver dypere enn de fleste. Slik som en arkeolog ligger på kne og med en liten kost pusser fram konturene i fossiler, så avdekker Eximus nye mikrodetaljer i lydbildet. I forhold til Stello-kombinasjonen så er Eximus litt mer autoritær i bassen, den låter litt "kjappere" og oppfattes i det store og hele som litt mer dynamisk, og med litt bedre dynamisk kontrast. Jeg innhentet en Stello DA220MK2 og kjørte en direkte AB test mot Eximus. Begge fikk signal via USB inngangen. I direkte sammenligning viste det seg dessuten at Eximus var enda renere i diskanten, og således oppfattes som litt "mørkere" i klangen. Dette er også helt i tråd med hva redaktøren har skrevet i hovedartikkelen.

Eximus er utstyrt med Burr Browns beste 24/192 Delta-Sigma DAC. Hele analogdelen er diskret oppbygget med kvalitetskomponenter, helbalansert og med en strømforsyning på størrelse med det du ellers finner i integrerte forsterkere. Sist men ikke minst har fabrikken lyttet seg frem til en ny og mer skånsom filterløsning. Altså flere tekniske forskjeller som forklarer hvorfor Eximus lydmessig er et hestehode foran Stello DAC'en.

USB INNGANG

Til en pris av 45,000,- så er Eximus en

fremragende integrert CD-spiller. Men den har et ekstra gir i form av en USB inngang. Hvis du rippes CD-plata og avspiller den fra harddisk, så løftes lydkvaliteten betydelig. Det er ikke store lydendringer som inntreffer, men mange små som i sum allikevel blir betydelige for den samlede lytteopplevelsen. For det første blir man kvitt en lett betoning i bassen, en litt feit egenlyd som jeg hører i alle CD-drivverk. Via USB blir bassen mer krisp og naturlig. Derneft blir det enda mer detaljer og oppløsning i mellomtonen og diskanten. På gode klassiske innspillinger så er det nesten som om du slår på en bryter. En "akustikkbryter". Altså betydelig mer rominformasjon rundt hvert instrument og hvordan disse deler plass i den akustiske helheten som gode opptak byr på.

Se forøvrig mine artikler i Fidelity 27 og 29 for mer detaljer rundt dette med PC-audio. Bemerkt også at det integrerte avspillingsprogrammet XXHighEnd (euro 72,-) låter entydig bedre enn gratisprogrammet Foobar, forutsatt en PC med 2-delt prosessorkjerne og Vista operativsystem.

Les mer på www.phasure.com.

Tidligere har jeg ikke kunne høre avgjørende forskjeller med bruk av upsamlings-funksjonen. Men med Eximus, USB inngang og med klassisk musikk, så oppfatter jeg for første gang at upsampling gir en entydig forbedring. Det blir en luftighet og en avspenhet, spesielt i diskanten, som minner om en god SACD spiller. En meget vanedannende lytteopplevelse.

VANEDANNENDE

Hvor vanedannende? -Så vanedannende at jeg ser meg nødt til å kjøpe testeksemplaret! Via USB og med upsampling

så har jeg med Eximus nådd et nytt kvalitetsnivå i anlegget. Aldri før har jeg kunne lytte så langt inn i kompleks klassisk musikk. Aldri før har jeg kunnet spille så høyt uten at det blir påtregende. Eximus er så ren og oppløst at den inviterer til å spille høyt. Kort sagt: Eximus er min nye referansespiller!

For øvrig trenger Eximus noen spilletimer før arbeidstemperaturen stabiliseres. Det massive kabinetet blir merkbart varmere, pga at transistorene i den diskete analogdelen kjører i ren klasse A. Derneft var det et løft å bruke skjermet nettkabel (LMC) samt BASE plattform i riktig vektklasse. Med disse tweaks så vokser lydbildet og den dynamiske kontrasten ytterligere og på gode opptak så bare "henger instrumentene vektlost" i stua mi.

Testingen av Eximus sammenfalt med oppdagelsen av det norske plateselskapet 2L sine kvalitetsutgivelser av klassisk musikk. Utgivelsen med Marianne Thorsen og TrondheimSolistene (Mozart Violin Concertos) vant Spellemannsprisen i 2006 og er Lindberg Lyds (og Europas!) første innspilling i det avanserte 32bits DXD formatet. Med Eximus og USB som signalkilden i mitt anlegg, så blir denne platen en sjelden reise til opptaksøyeblikket i Selbu Kirke. Avspilt på realistisk lydnivå så blir jeg nærmest hypnotisert av den ekte klangen i Marianne Thorsens Presenda-fiolin fra 1821.

SUM SUMMARIUM

Eximus er en high-end CD-spiller som tar skrittet helt opp i ultra high-end klassen når dens USB-inngang mates med musikk fra PC-softwareprogrammet XXHighEnd. Hos meg synes Eximus å være alle pengene verdt. Det syntes også min bror, som likeså godt brukte opp julebonusen sin på en maken spiller. ☺